باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی فیزیک – علوم تجربی**	ساعت شروع : **۸ صبح**	مدت امتحان : **۹۰ دقیقه**
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۱ / ۳ / ۱۳۸۹**	
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد **سراسر کشور** در **(نوبت دوم) خرداد ماه** سال **۱۳۸۹**		مرکز سنجش وزارت آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
الف	**زبان‌شناسی (۴ نمره)**	
	۱- الگوی هجایی واژه‌ی « مؤلّف» را بنویسید.	۰/۷۵
	۲- بر اساس کدام یک از قواعد ترکیب، تولید واحد زبانی زیر غیر ممکن است؟ جمله را به صورتی تغییر دهید که تولید آن امکان‌پذیر شود.	۰/۵
	« سروهای دشت بلند، با وزش نسیم به حرکت درمی‌آیند.»	
	۳- با توجّه به عبارت زیر به سؤالات داده شده پاسخ دهید.	
	« در نمایشگاه کتاب و مطبوعات، چند جلد کتاب و مجلّه خریدم و پس از تماشای کتاب‌فروشی‌ها و هیجان خریداران، از انتشارات سمت نیز بازدید کردم.»	
	الف) میان دو واژه‌ی «کتاب» و «مجلّه» کدام رابطه‌ی معنایی برقرار است؟	۰/۲۵
	ب) شیوه‌ی ساخت واژه‌ی «نمایشگاه» چگونه است؟	۰/۲۵
	پ) یک واژه بیابید که به شیوه‌ی علامت اختصاری ساخته شده باشد.	۰/۲۵
	ت) واژه‌ی «تماشا» مشمول کدام وضعیّت چهارگانه شده است؟	۰/۵
	۴- آیا می‌توان بیت زیر را شعر منظوم دانست؟ دلیل خود را بنویسید.	۰/۷۵
	به نام خداوند جان‌آفرین حکیم سخن در زبان آفرین	
	۵- ما چهار نقش زبان را چه زمانی و چگونه فرامی‌گیریم؟	۰/۵
	۶- اساسی‌ترین نقش زبان ..... است.	۰/۲۵
ب	**نگارش (۵ نمره)**	
	۷- کار تدوین «دانش‌نامه‌ی ایران و اسلام» در سال ۱۳۵۴ زیر نظر ..... آغاز شد.	۰/۲۵
	الف) دکتر غلامحسین مصاحب ب) احسان یارشاطر پ) احمد بیرشک ت) خان بابا مشار	
	۸- آیا در بازنویسی اشعار، می‌توانیم بخش‌های زیبا و هنرمندانه را عیناً نقل کنیم؟	۰/۲۵
	۹- یک جمله‌ی ادبی درباره‌ی « بارش باران» بنویسید و در آن از آرایه‌ی «حس‌آمیزی» استفاده کنید.	۰/۵
	۱۰- یک ضرب المثل فارسی بنویسید که در آن انتقاد توأم با طنز دیده شود.	۰/۵
	۱۱- دلیل امتیاز کتاب « تاریخ بیهقی» از کتاب‌های تاریخی دیگر چیست؟	۰/۵
	۱۲- ابتدا دلیل غلط بودن هر یک از جملات زیر را بنویسید؛ سپس مشخّص کنید ویرایش هر جمله در حوزه‌ی کدام نوع ویرایش قرار می‌گیرد؟	
	الف) حسن خوبی یک دانش‌آموز تلاشگری اوست.	۰/۵
	ب) دوست من، حاصلضرب این اعداد را درست نوشت.	۰/۵
	۱۳- شعر زیر را باز گردانی کنید.	۱
	« نازک آرای تنِ ساقِ گلی / که به جانش کِشتم / و به جان دادمش آب / ای دریغا به برم می‌شکند.»	
	۱۴- اسناد خرید و فروش در چه صورت جزءِ اسناد رسمی حقوقی به شمار می‌روند؟	۱

ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی دوم

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی فیزیک - علوم تجربی**	ساعت شروع : **۸ صبح**	مدت امتحان : **۹۰ دقیقه**
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۱ / ۳ / ۱۳۸۹**	
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد **سراسر کشور** در **(نوبت دوم) خرداد ماه** سال **۱۳۸۹**		مرکز سنجش وزارت آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
پ	**دستور زبان (۸ نمره)**	
	۱۵- با توجّه به جمله‌ی:	
	«داستان هیجان‌انگیز شیرین در اثر ارزشمند نظامی، به نویسندگان قلم‌به‌دست ایرانی، الهام بخشید.»	
	الف) عبارت بالا از چند واژه تشکیل شده است؟	۰/۲۵
	ب) در عبارت بالا، نوع تکواژ «در» آزادِ ..... است.	۰/۲۵
	۱۶- با توجّه به جمله‌ی زیر، به سؤالات داده شده پاسخ دهید.	
	« انسان خویشتن‌دار، درس بزرگی و معرفت به دیگران می‌دهد.»	
	الف) جمع بستن کدام نقش دستوری در فعل تأثیر می‌گذارد؟	۰/۲۵
	ب) واژه‌ی «خویشتن‌دار» را در الگوی « ..... + ... ← ..... » قرار دهید.	۰/۷۵
	پ) گونه‌ی مؤدّبانه‌ی فعل جمله را بنویسید.	۰/۲۵
	۱۷- در جمله‌ی زیر، فعل حذف شده را بیابید؛ سپس بنویسید حذف به چه قرینه‌ای صورت گرفته است؟	۰/۵
	« از دوستم پرسیدم: از کتاب‌های تازه چه خبر؟»	
	۱۸- کدام یک از افعال زیر قبل از پذیرفتن تکواژ « ان» گذرا به متمّم بوده است؟	۰/۲۵
	الف) رهاندن ب) خوراندن پ) فهماندن ت) پوشاندن	
	۱۹- جمله‌ی زیر را تبدیل به جمله‌ی ناگذر کنید.	۰/۵
	« نسیم جان‌بخش بهاری، عطر خوش شکوفه‌ها را به سوی ما می‌آوَرَد.»	
	۲۰- با توجّه به جمله‌ی زیر:	
	«اشعار مهدی اخوان ثالث، شاعر توانمند معاصر، با فرهنگ غنیّ ایرانی درآمیخته است.»	
	الف) در جمله‌ی بالا کدام نقش تبعی به کار رفته است؟ آن را مشخّص کنید.	۰/۵
	ب) نمودار جمله‌ی بالا را رسم کنید و جمله را در نمودار قرار دهید.	۱
	۲۱- در جمله‌ی زیر واژه‌های « مشتق » و « مشتق- مرکّب » را مشخّص کنید.	۱
	« مدیران این دانش‌سرا در اسم‌نویسی و گفت‌وگوهای پس از آن، دچار ناهماهنگی شدند.»	
	۲۲- واژه‌ی « دانش‌آموزان» را بر اساس ترتیب اجزای سازنده‌ی آن، تا مرحله‌ی تکواژ تجزیه کنید؛ سپس تعداد صامت‌های آن (دانش‌آموزان) را بنویسید.	۱
	۲۳- یک واژه مثال بزنید که براساس الگوی « اسم + بن مضارع ←اسم » ساخته شده باشد.	۰/۲۵
	۲۴- با وجود این که می‌دانیم دو واژه‌ی « رفتار» و « گرفتار» هر دو از « بن ماضی + ار » تشکیل شده‌اند، تفاوت ساخت این دو واژه در چیست؟	۰/۵
	۲۵- در عبارت زیر وابسته‌ی وابسته را بیابید، نوع آن را بنویسید؛ سپس نمودار پیکانی آن را رسم کنید.	۰/۷۵
	« معلّم، کتاب درس‌خوان‌ترین دانش‌آموز را برداشت و نکات برجسته‌ی آن را که در حاشیه نوشته شده بود، به دوستان دیگر نشان داد.»	
	ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی سوم	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی فیزیک – علوم تجربی**	ساعت شروع : **۸** صبح	مدّت امتحان : **۹۰** دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۱ / ۳ / ۱۳۸۹**	
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد **سراسر کشور** در **(نوبت دوم) خرداد ماه** سال **۱۳۸۹**		مرکز سنجش وزارت آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
ت	**املا و بیاموزیم (۳نمره)**	
	۲۶- در عبارت زیر کدام واژه‌ی درون کمانک درست است؟	۰/۲۵
	«بنای رفیع و (معظم – معظّم) منار جنبان اصفهان، نظر گردشگران را جلب نمود.»	
	۲۷- کاربرد شیوه‌ی بلاغی در نوشتار، پیش از آن که دستوری باشد، به ..... نویسنده بستگی دارد.	۰/۲۵
	۲۸- با توجّه به عبارت زیر، به سؤالات داده شده پاسخ دهید.	
	«این نقّاش هنرمند، در جنگل سرسبز گیلان، زاد و ولد آهوان را به تصویر کشیده است و در کنار این تصویر، نیلوفری سفید و صورتی دیده می‌شود.»	
	الف)کدام واژه غلط املایی دارد؟	۰/۲۵
	ب) نوع «ان» در «گیلان» چگونه است؟	۰/۲۵
	پ) یک واژه بیابید که در آن، «ابدال» صورت نوشتاری یافته است.	۰/۲۵
	ت) یک واژه بیابید که صامت میانجی گرفته است: سپس صامت میانجی آن را مشخّص کنید.	۰/۵
	۲۹- در عبارت زیر دو غلط املایی به کار رفته است، درست هریک را بنویسید.	۰/۵
	«منّت خدای را، عزّوجلّ که طاعتش موجبِ غربت است و به شکر اندرش مزیدِ نعمت. هر نفسی که فرو می‌رود، مُمدّ حیات است و چون برمی‌آید، مُفرّحِ ذات... یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فروبرده بود و در بهرِ مکاشفت مستغرق شده.»	
	۳۰- در گروه کلمات زیر، املای سه واژه نادرست است، هریک را تصحیح کنید.	۰/۷۵
	تحلیل قوا – معونت و مظاهرت - ذولجلالی حق – خار و خاره – وصال و فراق – لمحه و لحظه – سفر و حضر	
	مغولات و مفاهیم – درر و لآلی – لئامت و پستی – مؤانست و هم‌نشینی - سور و سیر – عَلی آیّ حال	
	«گل‌های اندیشه‌تان بارور باد»	جمع نمره ۲۰

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی فیزیک – علوم تجربی**
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: **۱۱ / ۳ / ۱۳۸۹**
دانش آموزان و داوطلبان آزاد **سراسر کشور** در **(نوبت دوم) خرداد ماه** سال **۱۳۸۹**	مرکز سنجش وزارت آموزش و پرورش http://aee.medu.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره

با تشکّر از دقّت نظر مصحّحین محترم، راهنمای زیر جهت هماهنگی و سهولت در امر تصحیح به خدمت شما ارائه می‌گردد.
به پاسخ‌های درست و مشابه دانش‌آموزان نمره تعلّق می‌گیرد.

الف

زبان‌شناسی (۴ نمره)

۱- صامت + مصوّت (۰/۲۵) صامت + مصوّت + صامت (۰/۲۵) صامت + مصوّت + صامت (۰/۲۵) — ۰/۷۵

۲- قاعده‌ی هم‌نشینی (۰/۲۵) سروهای دشت بلند ← سروهای بلند دشت (۰/۲۵) — ۰/۵

۳- الف) تناسب (۰/۲۵) ب) اشتقاق (۰/۲۵) پ) سمت (۰/۲۵) — ۱/۲۵

ت) با از دست دادن معنای پیشین و پذیرفتن معنایی جدید به دوران بعد منتقل شده است.(۰/۵)

۴- خیر (۰/۲۵) زیرا شاعر فقط از دو ساخت وزن و قافیه استفاده کرده، (۰/۲۵) و از آرایه‌های ادبی بهره نجسته است. (۰/۲۵) یا هر توضیح صحیح دیگر — ۰/۷۵

۵- همراه با خود زبان، در کودکی (۰/۲۵) و به عنوان بخشی از فرآیند رشد طبیعی (۰/۲۵) خود فرامی‌گیریم. یا هر توضیح صحیح دیگر — ۰/۵

۶- ایجاد ارتباط (۰/۲۵) — ۰/۲۵

ب

نگارش (۵ نمره)

۷- ب) احسان یار شاطر (۰/۲۵) — ۰/۲۵

۸- بله(۰/۲۵) — ۰/۲۵

۹- صدای شیرین باران، گوشم را نوازش می‌دهد. (۰/۵) یا هر مثال صحیح دیگر — ۰/۵

۱۰- یکی نان نداشت بخورد، پیاز می‌خورد تا اشتهایش باز شود! (۰/۵) یا هر مثال صحیح دیگر — ۰/۵

۱۱- رعایت امانت (۰/۲۵) و دقّت (۰/۲۵) نویسنده — ۰/۵

۱۲- الف) حشو دارد. (۰/۲۵) ویرایش زبانی (یا ساختاری) (۰/۲۵) — ۱

ب) کلمات مرکّبی مثل « حاصلضرب» باید جدا نوشته شود (۰/۲۵) (تا موجب بدخوانی نشود.) ویرایش فنّی(۰/۲۵)

۱۳- افسوس که تن ساق گلِ نازک آرایی (اندیشه و افکار شاعرانه‌ام) (۰/۵) که آن را با تمام وجود پرورده‌ام، در برابر چشمانم می‌شکند. (۰/۵) — ۱

۱۴- در صورت ثبت در دفتر اسناد رسمی و درستی تاریخ (۰/۵) و امضا و تأیید آن‌ها (۰/۵) — ۱

پ: دستور زبان (۸ نمره)

۱۵- الف) نوزده (۱۹) واژه (۰/۲۵) ب) دستوری (۰/۲۵) — ۰/۵

۱۶- الف) نهاد (۰/۲۵) ب) ضمیر (۰/۲۵) + بن (مضارع) (۰/۲۵) ← صفت (۰/۲۵) — ۱/۲۵

پ) مرحمت می‌کند (۰/۲۵)

۱۷- داری (۰/۲۵) قرینه‌ی معنوی (۰/۲۵) — ۰/۵

«ادامه‌ی راهنما در صفحه‌ی دوم»

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی فیزیک – علوم تجربی**
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : **۱۱ / ۳ / ۱۳۸۹**
دانش آموزان و داوطلبان آزاد **سراسر کشور** در **(نوبت دوم) خرداد ماه** سال **۱۳۸۹**	مرکز سنجش وزارت آموزش و پرورش http://aee.medu.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۸	الف) رهاندن (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۹	عطر خوش شکوفه‌ها (۰/۲۵) به سوی ما می‌آید. (۰/۲۵)	۰/۵
۲۰	الف) بدل (۰/۲۵) شاعر توانمند معاصر (۰/۲۵)	۱/۵
	ب) رسم صحیح نمودار (۰/۲۵)	
۲۱	مشتق: ناهماهنگی (۰/۲۵) مشتق – مرکّب: دانش‌سرا (۰/۲۵) اسم‌نویسی(۰/۲۵) گفت‌وگو(۰/۲۵)	۱
۲۲	تجزیه‌ی نخست ← دانش‌آموز + ان (۰/۲۵)	۱
	تجزیه‌ی دوم ← دانش + آموز (۰/۲۵)	
	تجزیه‌ی سوم ← دان + ـِ ش (۰/۲۵) تعداد صامت‌ها: هفت (۷) صامت (۰/۲۵)	
۲۳	هواپیما (۰/۲۵) خط کش، نامه رسان یا هر واژه‌ی صحیح دیگر	۰/۲۵
۲۴	رفتار، اسم (۰/۲۵) و گرفتار، صفت (۰/۲۵) است.	۰/۵
۲۵	درس‌خوان‌ترین (۰/۲۵) صفت مضاف‌الیه(۰/۲۵) کتاب درس‌خوان‌ترین دانش‌آموز	۰/۷۵
	رسم صحیح نمودار پیکانی(۰/۲۵)	
	ت : املا و بیاموزیم (۳ نمره)	
	۲۶- معظم (۰/۲۵)	۰/۲۵
	۲۷- سبک نگارش(۰/۲۵) یا سبک	۰/۲۵
	۲۸- الف) زاد و ولد (۰/۲۵) ب) مکان (۰/۲۵) پ) سفید(۰/۲۵)	۱/۲۵
	ت) آهوان(۰/۲۵) و (۰/۲۵)	
	۲۹- غربت ← قربت (۰/۲۵) بهر ← بحر (۰/۲۵)	۰/۵
	۳۰- ذولجلالی ← ذوالجلالی (۰/۲۵) مغولات ← مقولات (۰/۲۵) سور ← صور (۰/۲۵)	۰/۷۵
	«از دقّت نظر شما سپاس‌گزاریم» جمع نمره	۲۰